

N:o 176.

Af Herr **P. O. Lundell**, om utredning med anledning af brist på sökande till folkskolelärareplatser.

Under de senare åren ha ofta klagomål försports öfver brist på folkskolelärare, och icke sällan har inträffat, att lärareplatser förnyade gånger måst förklaras lediga i brist på sökande eller att platser måst besättas efter ofullständiga förslag, enär ej tre sökande funnits att uppföra på förslag till hvarje plats. Synnerligen stora svårigheter finnas ock att vid sjukdoms- eller andra förfall för ordinarie lärare erhålla kompetenta lärare till vikarier vid folkskolorna. Detta ogynsamma förhållande har äfven påpekats såväl i pedagogiska som andra tidningar samt påyrkats, att åtgärder för detsammias afhjelpande ofördröjligen skulle vidtagas.

Detta har gifvit mig anledning att söka efter orsakerna till det öfverklagade missförhållandet. Och härvid har jag trott mig finna, att detta icke har sin grund i någon brist på personer, som vilja egna sig åt folkskolelärarekallet, utan fast mera i den stora svårighet, som förefinnes, att erhålla inträde vid de enda undervisningsanstalter, nemligen våra folkskolelärareseminarier, hvilka meddela den undervisning och de examensbetyg, som gifva kompetens till sökande af folkskolelärarebefattningar.

Vid förfrågan i ecklesiastikdepartementets afdelning för folkskoleärenden har jag erfarit, att af 752 personer, som 1895 sökte inträde vid rikets seminarier, kunde endast 372 eller mindre än hälften vinna inträde, och att under 1896 förhållandet var ännu ogynsammare, i det att då endast 304 af 793 inträdessökande eller mindre än 40 procent kunde mottagas. Vid de olika seminarierna stälde sig förhållandet sålunda:

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 60 Häft. N:o 176. 1

Seminariet i		1895		1896	
		sökande	intagne	sökande	intagne
Stockholm	qvinligt	62	29	65	27
Upsala	manligt	58	30	61	33
Linköping	»	60	30	59	28
Skara	qvinligt	85	38	82	25
Falun	»	43	21	55	22
Vexjö	manligt	42	22	59	28
Lund	»	58	34	74	31
Göteborg	»	82	31	78	28
Kalmar	qvinligt	111	42	99	26
Karlstad	manligt	62	29	69	28
Hernösand	»	43	30	45	25
Umeå	qvinligt	46	36	47	31
Summa		752	372	793	304

Af rektorerna vid ett par af dessa seminarier har jag erhållit den upplysningen, att med hänsyn till de sökandes kompetens ett långt större antal skulle kunnat intagas än som skett, och att orsakerna till att undervisning kunde beredas endast åt ett så litet antal vore dels bristande tillgång på lärarekrafter, dels brist på lokaler af tillräcklig storlek för att uppfylla nutidens skolhygieniska fordringar för ett större lärjungeantal. Jag har äfven grundad anledning att antaga, att det berott af samma orsaker att så många sökande blifvit afvisade äfven från rikets öfriga seminarier.

Brist på lärarekrafter i folkskolans tjänst måste otvifvelaktigt inverka i hög grad menligt på folkskoleundervisningens förmåga att fylla sin viktiga uppgift, och för denna brists afhjelpande synes mig i första rummet erfordras, att skyndsamt beredas ökade tillfällen till undervisning för dem som vilja egna sig åt folkskolelärarekallet. De härför erforderliga åtgärderna torde visserligen icke kunna åstadkommas utan uppoffringar från statsverkets sida, men folkundervisningens vikt torde dock göra dessa uppoffringar fullt berättigade.

Ett tillfälle att på ett närliggande område göra besparingar förefinnes dock, derest större svårigheter skulle möta att till seminariernas utvidgning erhålla erforderliga anslag. Sannolikt skulle nemligen det anslag af 75,000

kronor årligen, som för närvarande utgår som stipendier till seminarieläver, utan större olägenhet kunna nedsättas till 50,000 kronor. Detta antagande grundar sig derpå, att bland det stora antalet inträdessökande vid seminarierna de medellösa nog icke utgöra någon betydande del, och att större delen af dem, som vinna inträde, ej blott varit i tillfälle att skaffa sig goda förkunskaper, utan äfven torde kunna utan statens medverkan skaffa sig sitt underhåll, då undervisningen är fri.

Under sådana förhållanden skulle åt de behöfvande, som äro för skollärarekallet lämpliga, äfven med 50,000 kronors årligt anslag en betydande hjälp kunna beredas för deras underhåll under studietiden.

På grund af hvad jag sålunda anført vill jag härmed föreslå, att Riksdagen måtte ingå till Kongl. Maj:t med en anhållan, att Kongl. Maj:t ville låta fortast möjligt utreda i hvad mån ökade tillfällen till undervisnings erhållande vid rikets manliga och qvinliga folkskolelärareseminarier erfordras för beredande af tillgång på tillräckligt antal sökande till lediga lärareplatser, samt att Kongl. Maj:t ville till nästa Riksdag inkomma med sådant förslag till seminariernas utvidgning, hvar till den föranstaltade utredningen kan föranleda.

Stockholm den 3 April 1897.

P. O. Lundell.